

advies
aan b&w

Sector	: Ruimte	Openbaar: ☒
Afdeling	: Sector Ruimte	Niet openbaar: ☐
Zaaknummer(s) ingekomen stuk(ken)	:	Kabinet: ☐
Behandelend medewerk(st)er	: Huub Keijzers	Tel.: (0495) 57 53 09
Portefeuillehouder(s)	: G.J.W. Gabriëls	Nummer B&W-advies: BW-008773

ONDERWERP

Onderzoek zwembad IJzeren Man

ADVIES

Instemmen met de projectopdracht "Onderzoek IJzeren Man" en bijbehorende onderzoeksvraag.

TOELICHTINGRelatie met vorig voorstel:

In de raadsvergadering van 1 juli 2015 (voorjaarsnota) heeft de gemeenteraad de motie IV.M.2 "Financiële opbrengst privatisering zwembad IJzeren Man" aangenomen. In deze motie draagt de raad het college op om: in 2016 inzicht te geven in de mogelijke opbrengst van privatisering IJzeren Man.

Algemeen:

De motie stelt de financiële opbrengsten van een andere organisatievorm centraal en gaat impliciet uit van het behouden van het niveau van de dienstverlening, waarbij deze dienstverlening wel doelmatiger en doeltreffender kan worden georganiseerd.

Om uitvoering te geven aan de motie is de onderzoeksvraag nader uitgewerkt en is een projectopdracht geformuleerd.

Voorgesteld wordt om in te stemmen met de projectopdracht en bijbehorende onderzoeksvraag. Na instemming van het college zal de raad aansluitend worden geïnformeerd in de informatieve commissie van 15 september 2015.

Weert, 10 september 2015 De directeur	Commissie Bedrijfsvoering/Inwoners van 15 september 2015	S		B	W HL	W FvE	W PS	W GG
			akkoord					
		bespreken						
Behandeling uiterlijk in college van 15 september 2015								

In te vullen door het B&W secretariaat:

- ☒ Akkoord
☐ Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder
☐ Anders, nl.:

- ☐ Niet akkoord
☐ Gewijzigde versie

- ☐ A-stuk
☐ B-stuk
☐ C-stuk

Beslissing d.d.: 15-09-'15

Nummer: 18

De secretaris,

Totaal aantal pagina's: 2
Pagina 1

Voor elke stap in het onderzoek wordt een plan van aanpak (PvA) opgesteld dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan het college.

Argumenten:

Zie bijlagen.

Kantttekeningen:

Niet van toepassing.

JURIDISCHE GEVOLGEN (o.a. FATALE TERMIJNEN/HANDHAVING)

Niet van toepassing.

FINANCIËLE EN PERSONELE GEVOLGEN

Aan het onderzoek zijn mogelijke kosten verbonden.

Bij de uitwerking van het plan van aanpak stap 1 (september – oktober) en plan van aanpak stap 2 (november – december) worden deze kosten in beeld gebracht inclusief voorstellen tot dekking van deze kosten.

COMMUNICATIE/PARTICIPATIE

Voor wie is dit advies van belang?:

❖ Raadsleden

Nadere specificatie:

Geadviseerd wordt de volgende communicatie-instrumenten te gebruiken:

❖ TILS-lijst

❖ Informatiebijeenkomst Commissie

Nadere specificatie:

Geadviseerd wordt de volgende participatie-instrumenten te gebruiken:

❖ Niet van toepassing

OVERLEG GEVOERD MET

Intern:

Jack Westenberg (cluster vastgoed)

Ton Weekers (OCSW)

Cisca van der Kraan (OCSW)

Peter Verheijen (OCSW)

Extern:

Directeur zwembad

BIJLAGEN

Openbaar:

Projectopdracht

Onderzoeksvraag

Niet-openbaar:

Niet van toepassing

PROJECTOPDRACHT "Onderzoek zwembad IJzeren Man".

Aanleiding.

In het licht van een meerjarig sluitende begroting is bij behandeling van de voorjaarsnota 2015 de **motie "Financiële opbrengst privatisering van het zwembad IJzeren Man"** aangenomen. Door deze motie draagt de gemeenteraad het college op om: in 2016 inzicht te geven in de mogelijke opbrengst van privatisering IJzeren Man.

De kern van de opdracht.

De motie stelt de financiële opbrengsten van een andere organisatievorm centraal en gaat impliciet uit van het behouden van het niveau van de dienstverlening, waarbij deze dienstverlening wel doelmatiger en doeltreffender kan worden georganiseerd. In overleg met de zwembaddirectie is de onderzoeksvraag nader uitgewerkt en als bijlage aan deze projectopdracht toegevoegd. In de onderzoeksvraag wordt uitgegaan van een aanpak in drie 3 stappen.

Projectfasering.

Stap 1 (oktober 2015 tot april 2016).

1. *Stel het gewenste activiteitsaanbod en de gewenste gemeentelijke beïnvloedingsruimte vast als vertrekpunt voor de te onderzoeken varianten.*
2. *Onderzoek de mogelijkheden van optimalisering van de huidige dienstverlening en exploitatie.*
 - *Optimalisering gewenste activiteitsaanbod en bedrijfsvoering.*
 - *Optimalisering inkomsten en uitgaven (o.a. verdere commercialisering / inkoop van diensten).*

Stap 2 (december 2015 tot december 2016)

Onderzoek de mogelijkheden kansen en risico's van een gemeentelijk sportbedrijf (zwembad, sportaccommodaties en eventueel sportstimulering samen; extern verzelfstandigd).

Stap 3 (december 2016 tot december 2017)

Onderzoek naar de mogelijkheden van een volledig geprivatiseerd zwembad (meest vergaande privatiseringsvorm). Eventueel gecombineerd met andere voorzieningen.

Stap 1 is noodzakelijk als basis voor de uitvoering van de stappen 2 en 3.

Voorafgaande aan de uitvoering van elke stap wordt een plan van aanpak opgesteld en de te maken kosten in beeld gebracht. Na goedkeuring van het plan van aanpak wordt uitvoering gegeven aan betreffende stap. Na uitvoering van elke stap volgt opnieuw een beslismoment.

Het beslismoment na stap 2 geldt als startpunt voor stap 3 of als de operationalisering van een gemeentelijk sportbedrijf.

Projectleiding en projectorganisatie.

De heer Huub Keijzers is, tot en met april 2016, als projectleider aangewezen.

Het projectteam wordt, voor elke stap, nader uitgewerkt in de betreffende plannen van aanpak.

De plannen van aanpak worden, ter goedkeuring, voorgelegd aan het college.

Actoren, rollen en verantwoordelijkheden.

Opdrachtgever:	Ton Weekers
Projectleider:	Huub Keijzers
Stuurgroep:	Ton Weekers en Huub Keijzers

Projectgroep (1^e stap): Huub Keijzers, Yvonne Botden, Peter Verheijen, Ciska van der Kraan, adviseur

Projectgroep (2^e stap): Conform 1^e stap en aangevuld met Jack Westenberg

- De projectleider is verantwoordelijk voor de uitwerking van de onderzoeksvraag, projectopdracht, de plannen van aanpak, procesplanning en procesuitvoering, het bewaken van de voortgang en het periodiek rapporteren.
- De stuurgroep bespreekt de voortgangsrapportages in het DT¹ en PHO² en bewaakt het proces op hoofdlijnen
- De projectgroep overlegt over de te nemen stappen, de wijze waarop deze zullen worden uitgevoerd en het organiseren van de uitvoering.

¹ Directieteam

² Portefeuillehouder overleg

ONDERZOEK PRIVATISERING IJZEREN MAN

DE ONDERZOEKSVRAAG

Algemeen.

Nederland kent een grote traditie als het om zwemmen gaat. Bijna alle Nederlanders (93 %) vinden een zwembad tot de gemeentelijke basisvoorzieningen behoren (sportmonitor 2010). De volgende maatschappelijke waarden zijn al jaar en dag de dragers voor dit breed gedragen standpunt:

- *Veiligheid in de waterrijke omgeving van Nederland.*
- *Verenigingssport*
- *Sportieve recreatie*
- *Sociaal maatschappelijk functie (ontmoetingsplaats)*
- *Gezondheid*

In de directe toekomst gaan de volgende aspecten een meer prominente rol vervullen:

- *Financieel gezond (grip op kosten met een kwalitatief goed aanbod)*
- *Duurzaam (maatschappelijk verantwoord ondernemen en energiereductie)*

Nederland telt ca. 1.537 zwembaden waarvan:

• 54 % buitenbaden	45 % openbaar
• 34 % binnenbaden	45 % semi openbaar
• 12 % combibaden	10 % besloten

Gemiddeld bestaat een derde van de begroting van een openbaar zwembad uit gemeentelijke subsidies. De trend in Nederland is dat de overheid zich verder zal terugtrekken als het om de exploitatie van openbare zwembaden gaat. In de raadsvergadering van 1 juli 2015 (voorjaarsnota) heeft de gemeenteraad de volgende motie "Financiële opbrengst privatisering van het zwembad IJzeren Man" aangenomen die in lijn ligt met deze nationale trend.

Motie IV.M.2

Overwegende dat:

- *De begroting 2015 een meerjarig tekort laat zien,*
- *het college van B&W de opdracht heeft uitgevoerd om te komen tot een keuzecatalogus,*
- *de raad hiervan kennis neemt en het college opdraagt de voorstellen uit te werken en te verwerken in de begroting 2016 en volgende jaren,*
- *naar aanleiding van de meicirculaire 2015, het college van B&W heeft besloten als uitgangspunt te nemen voor de begroting 2016, het bijgestelde worst-case scenario en extra ombuigingen ten bedrage van €750.000,-.*

Van mening zijnde dat:

- *De keuzecatalogus en de door het college voorgestelde keuzes de behoefte oproept om inzicht te verkrijgen in de (on)mogelijkheden en financiële gevolgen van de niet-gemaakte keuzes en/of alternatieven.*

Draagt het college op om in 2016 inzicht te geven in de mogelijke opbrengst van privatisering van zwembad IJzeren Man.

Publiek of privaat.

De motie beperkt zich, in het dictum, tot "het onderzoeken van de mogelijkheden om kostenreductie te bereiken door het privatiseren van het zwembad de IJzeren Man". Volledige privatisering is de verste vorm van privaat (eigendom en exploitatie volledig in private handen).

Door het afstoten van taken aan de markt verliest de gemeente de grip op het te bereiken maatschappelijk rendement. De gemeente kan in de meest vergaande vorm geen bestuurlijke invloed uitoefenen op een private partij. Financieel kan dit interessant zijn indien de marktpartij beheer en exploitatie goedkoper kan uitvoeren. Met betrekking tot zeggenschap verliest de gemeente haar mogelijkheden tot beleidsbeïnvloeding. Een juiste balans tussen beide aspecten is hier wenselijk.

Globaal zijn er vijf exploitatievormen van publieke voorzieningen te onderkennen (zie schema op de volgende pagina) met velerlei tussenvormen. De veranderende hybriditeit van het publieke openbare zwembad richting de volledig private vorm leidt tot een verminderende grip en sturing op de maatschappelijke waarden van het openbare zwembad.

De gemeentelijke beïnvloedingsruimte om gemeentelijk beleid tot uitdrukking te brengen hangt dus af van de mate van verzelfstandiging. Het is dan ook belangrijk om vooraf te bepalen welke beïnvloedingsruimte de gemeente Weert wil blijven behouden alvorens de gewenste mate van privatisering te kiezen.

Bij de tussenvorm extern verzelfstandigen is sprake van een op te richten rechtspersoon. In de huidige situatie is het zwembad de IJzeren Man extern verzelfstandigd (stichtingsvorm) waarbij de eigendommen in gemeentehanden zijn en de zwembadexploitatie door de stichting zelf wordt uitgevoerd.

Deze huidige tussenvorm biedt nog diverse mogelijkheden om het exploitatieresultaat gunstig te beïnvloeden.

- Door te commercialiseren zoals het inkopen van diensten (het aanbesteden van exploitaties of exploitatieonderdelen) in plaats van zelf uitvoeren. Met andere woorden de gewenste dienstverlening tegen de beste prijs uit de markt en met behoud van de gemeentelijke invloed op de maatschappelijke betekenis van het zwembad.
- Door optimalisering inkomsten en aanbieden nieuwe product – marktcombinaties.
- Door schaalvergroting. Steeds vaker komt in Nederland de vorm van het gemeentelijke “Sportbedrijf” tot stand, waarin de exploitatie van alle gemeentelijke sportvoorzieningen en vaak ook de uitvoering van het sportstimuleringsbeleid ondergebracht worden. Deze schaalvergroting biedt ruimere kansen om gemeentelijk beleid en efficiënte uitvoering “hand in hand” te realiseren. Hierbij te denken aan uitwisseling van personeel, vermindering overhead, lagere kosten (schaalvoordelen), nieuwe sponsormogelijkheden, vernieuwende arrangementen en product-markt combinaties.

Geadviseerd wordt dan ook om de onderzoeksvraag dan ook breder te formuleren dan het dictum van de aangenomen motie.

Risico van een “valkuilconstructie”.

Veel gemeenten hebben beheer, exploitatie en bedrijfsvoering van hun zwembadaccommodatie overgedragen aan een private partij. Een veel voorkomende valkuil is dat, als een gemeente niet bereid is een sluiting van de voorziening te accepteren, het financiële risico te allen tijde bij de gemeente blijft liggen. Vanwege de maatschappelijke waarden wordt de gemeentelijke hand veelal weer toegestoken. Dit risico pleit er voor om niet eenzijdig te focussen op de meest vergaande vorm van privatiseren en ook andere mogelijkheden te onderzoeken.

Bestuursopdracht “Samenwerken of uitbesteden”

De bestuursopdracht FLOW “Samenwerken of uitbesteden” is op 06 juli 2011 door de raad vastgesteld. De bestuursopdracht gaat over niets meer en niets minder dan de manier waarop de gemeente Weert de benodigde capaciteit (mens, middelen, techniek en services) organiseert om de doelstellingen van de gemeentelijke organisatie te realiseren.

De gemeentelijke sportaccommodaties maken onderdeel uit van deze bestuursopdracht. Geadviseerd wordt om deze bestuursopdracht voor het onderdeel sportaccommodaties in verband te brengen deze onderzoeksvraag.

Uitgangspunten voor de onderzoeksvraag.

1. Welke maatschappelijke waarden (programma) en in welke omvang en tegen welke kosten moet het openbare zwembad IJzeren Man bieden aan de inwoners van Weert.
2. Welke mate van beleidsbeïnvloeding / beleidssturing wil de gemeente vasthouden.

De opgave is te onderzoeken op welke wijze, met welke risico's en welke gemeentelijke kosten kan dit aanbod i.c.m. de gewenste beleidssturing optimaal worden georganiseerd (beste prijs – product verhouding).

De onderzoeksvraag (een stapsgewijze aanpak):

Stap 1 (oktober 2015 tot april 2016).

1. Stel het gewenste activiteiten aanbod en de gewenste gemeentelijke beïnvloedingsruimte vast als vertrekpunt voor de te onderzoeken varianten.
2. Onderzoek de mogelijkheden van optimalisering van de huidige dienstverlening en exploitatie.
 - Optimalisering gewenste activiteiten aanbod en bedrijfsvoering.
 - Optimalisering inkomsten en uitgaven (o.a. verdere commercialisering / inkoop van diensten).

Stap 2 (december 2015 tot december 2016)

Onderzoek de mogelijkheden **kansen en risico's** van een gemeentelijk sportbedrijf (zwembad, sportaccommodaties en eventueel sportstimulering samen; extern verzelfstandigd).

Stap 3 (december 2016 tot december 2017)

Onderzoek naar de mogelijkheden van een volledig geprivatiseerd zwembad (meest vergaande privatiseringsvorm). Eventueel gecombineerd met andere voorzieningen.

Tot slot.

- Stap 1 is noodzakelijk als basis voor de uitvoering van de stappen 2 en 3.
- Stap 1 en 2 worden beiden gestart in 2015.
- Na uitvoering van elke stap volgt een beslismoment.
- Het beslismoment na stap 2 geldt als startpunt voor stap 3 of als de operationalisering van een gemeentelijk sportbedrijf.

Weert, 7 september 2015